

O zabezpečení života

Rožnov, Střítež: 9.9.2018

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ž 127

Text: Mt 6, 24 – 34 *Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, ke jednomu se přidá a druhým potom pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i majetku. Proto vám pravím: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe. Což není život víc než pokrm a tělo víc než oděv? Pohlédte na nebeské ptactvo: neseje, nežne, nesklízí do stodol, a přece je váš nebeský Otec živí. Což vy nejste o mnoho cennější? Kdo z vás může o jedinou pát' prodloužit svůj život, bude-li se znepokojovat? A o oděv proč si děláte starosti? Podívejte se na polní lilie, jak rostou: nepracují, nepředou - a pravím vám, že ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn, jako jedna z nich. Jestliže tedy Bůh tak obléká polní trávu, která tu dnes je a zítra bude božena do pece, neobleče tím spíše vás, malověrní? Nemějte starost a neříkejte: co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno. Nedělejte si tedy starosti o zítřek; zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost na svém trápení.*

Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům, snad jen Truffaldino ze slavné Goldonihy divadelní hry. A i ten má z toho pořádně zamotanou hlavu. Ani my v běžném životě pořádně nezvládáme více služeb najednou, a tak se vždy znovu rozhodujeme, buď anebo. Tedy pro jednu nebo druhou variantu. Buď sloužit Bohu nebo majetku. Ale je v tom skutečně tak nesmiřitelný rozpor? Skutečně se ty dvě varianty vzájemně vylučují? Jak to vlastně Ježíš myslí?

Především je třeba si všimnout, že obojí – Bůh i majetek – jsou zde vnímány jako pán. Tedy ne něco, co nám dobře slouží, ale čemu sloužíme my. I ty peníze nejsou něco, s čím by člověk mohl mávat v ruce, ale co dovede pořádně zamávat s člověkem. Dále si povšimněme, že Ježíš užívá pro majetek aramejský výraz mamon. To je slovo, vyjadřující něco, v co člověk doufá, čemu věří a na co spoléhá. A to už je jasný Boží konkurent. Otázka tedy přesněji zní: Na co v životě opravdu spoléháš, v co doufáš, čemu nebo komu víc věříš? Od čeho si slibuješ víc? Ježíš tu nás vyzývá k jasnému rozhodnutí, na co doslova „zavěším“ svůj život.

Takže se nám tu vylouply dvě zásadní věci: 1) Otázka víry, důvěry, spolehnutí – tedy jakési naše vnitřní přesvědčení a nastavení a 2) otázka služby – tedy od toho odvozené jednání, směřování, úsilí a praxe.

Ježíš říká, že to, čemu věříme, zásadně ovlivňuje, jak následně uvažujeme a jednáme. A protože nelze důvěřovat v Boží dobrotivost, spoléhat na Boží lásku a zároveň jednat jakoby této Boží dobrotivosti a lásky nebylo, vyvozuje z toho Ježíš zcela logicky ono radikální: „Proto vám pravím: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe.“ Právě proto nemějte starost, protože věříte v Boha. Vaše starání totiž Boží péči nijak nenahradí. Nemáte na to, abyste svým staráním Pána Boha zastoupili.

Člověk skutečně může dělat jen to, co je přisouzeno dělat lidem. Každý tvor jedná podle svých možností a sil, ale žádné stvoření v přírodě se nesnaží hrát si na Pána Boha. Zkouší to jedině člověk. Myslí si, že se bez Boha obejde a že se kompletně zajistí sám. Ale „pohlédte na nebeské ptactvo“, říká Ježíš. Ono si nehraje ani člověka, natož aby si hrálo na Boha. Nesejí, nežnou, nesklízí do stodol. Můžete namítnout: Ale vždyť loví, staví si hnízda, vyvádějí mladé... Ježíš to ale vnímá jinak. Říká: To váš nebeský Otec je živí. A stejné je to s vámi. Vy se sice také staráte, běháte, pracujete do úmoru a myslíte si, že je to všechno vaše zásluha, když jste si něco vydělali na živobytí, a že díky své pílí máte co jíst a pít a čím se oblékat. Ale to je klam. To Bůh vás ve skutečnosti živí. Bez něj byste ničeho z toho nebyli schopni, bez něj byste vůbec nebyli na světě, vždyť bez něj by nebyl ani svět. Můžete dělat, co chcete, ale tak jako tak jste bezmezně závislí na Bohu. Takže má ještě cenu se nějak znepokojovat? Stará moudrost říkávala: „Bez Božího požehnání marné naše počínání.“ V bibli čteme něco podobného: „Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se namáhají stavitelé. Nestřeží-li město Hospodin, nadarmo bdí strážný.“

Co z tohoto přemýšlení plyne? Chlácholí nás Ježíš, že se tedy nemáme o nic starat a že všechno samo od sebe vždycky dobře dopadne jako v nějakém americkém filmu? To jistě ne. To by byla hodně laciná a falešná útěcha. Ježíš nikde neříká, že s Pánem Bohem se nám nic zlého nemůže stát. Víra v Boha neznamena být lehkověrný či dokonce nezodpovědný a nestarat se

a nepečovat a nechat všechno na Pánu Bohu. Ježíš nevyzývá k pasivitě a rezignaci. Poslechněme, co skutečně Ježíš říká: „Kdo z vás může o jedinou píď prodloužit svůj život, bude-li se znepokojovat?“ To ani nezní jako útěcha, spíše naopak. Je to ještě horší! I přes veškerou vaši starost, péči, úsilí, promyšlenost, obezřetnost a zodpovědnost to může dopadnout špatně. Nemůžete ani o jedinou píď prodloužit svůj život, budete-li se jakkoli znepokojovat. Ale stejně tak to může dopadnout i nad očekávání dobře. Jinými slovy, úlevu a pokoj nezažije ten, kdo nashromáždí do stodol co nejvíce zásob, nýbrž ten, kdo přijme skutečnost, že nemá a nikdy nebude mít všechno ve svých rukou. Pravý pokoj je v odevzdaném spolehnutí a důvěře v laskavého Pána.

Ježíšova slova o nepečování zaznívají ve slavném kázání na hoře, nicméně evangelista je píše v době, kdy církev tu měla už své sbory a už se pomalu zabydlovala v tomto světě. Bylo třeba myslet na to, jak spravovat společenství křesťanů, jak uživit služebníky slova, jak se starat o rodiny s dětmi, o pokračující generace, o budoucnost církve. A víru, že Kristus sám si povolává, připravuje a posvěcuje církev jako svou nevěstu a svým Duchem ji probouzí k životu, stále více nahrazoval pocit, že jsme to hlavně my, lidé, kdo církev udržujeme na živu a že nebýt nás, tak by tu už snad ani nebyla. Ale není právě tato urputná snaha zajistit budoucnost církve vlastními silami projevem naší malověrnosti? Zdůrazňuji, co už jsme si řekli: Ježíš nevyzývá k pasivitě a rezignaci, ale církvi nepomůžeme ani tím, že teď znervózníme a budeme se příliš znepokojovat. Taková nervózní církev není ani přitažlivá ani přesvědčivá. Je třeba důsledně pamatovat na to, aby se život v církvi vzal za správný konec. „Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.“ Nezapomínejme na dodržení správného pořadí hodnot, a sice, že církev je tu od toho, aby hledala nejprve království Boží, a nikoliv, aby hledala nejprve své hmotné zajištění. Mamon je jistě také potřebný, ale přílišná starost a znepokojení může narušit onen radostný rozměr víry a tím znevěrohodnit naši nezdolnou naději, která je založena na Ježíši Kristu.

„Nelze sloužit dvěma pánům.“ Slovo, které vyzývá k rozhodnutí. Na co se zaměřit? K čemu upnout naději? Na co „zavěsit“ svůj život? Od čeho si slibovat zajištěnou budoucnost? Věřit v bohaté mecenáše nebo v Ježíše Krista, který Duchem svatým probouzí v lidech víru?

V době, kdy psal Matouš, tak sbory, které byly původně hnutím nadšených křesťanů, už pomalu získávaly instituční podobu a víru střídala tíseň a úzkost, jak to vše uprostřed pronásledování a protikřesťanských nálad ve společnosti půjde dál. Zároveň však stále ještě existovali takzvaní cestující kazatelé, kteří neměli takřkajíc „své jisté“, neměli to své teplé místočko v nějakém bohatém sboru, nebyli nijak do budoucna zajištěni, ale zato měli onen potřebný „tah na branku“, onen misijní zápal a hlavně víru, že má smysl hledat především Boží království a jeho spravedlnost. Na vše ostatní mysleli až v druhé řadě. Takových lidí je ovšem i mezi dnešními křesťany málo. I dnes se křesťané dělí na, řekněme, dobyvatele a osadníky. Nebo na dobrodruhy a starousedlíky. Jedny lákají nové výzvy, ti druzí chtějí mít své jisté. Ale jedni jako druzí potřebujeme vždy znovu slyšet ono Ježíšovo slovo z kázání na hoře, slovo o nebeském ptactvu a polních lilíích. Aby se nám z církve i z osobního života víry nevytratil rozměr onoho radostného těšení, nadějného očekávání a pokojná úleva důvěrného spolehnutí na laskavého Pána a nebeského Otce, který moc dobře ví, čeho je nám skutečně nejvíc potřeba.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, chceme tě následovat, kamkoliv půjdeš, i když ty říkáš, že sám nemáš, kde bys hlavu složil. Přesto nás všechny, kdo se namáháme a pracujeme, voláš, abychom za tebou šli, protože u tebe nalezneme odpočínutí pro svou duši. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty jsi povzbuzoval své učedníky ke spolehnutí na Boží starostlivost. Povzbuzuj i nás, všelijak ustarané, ustrašené, nervózní a pochybní. Je těžké vzbudit důvěru u někoho, kdo je svázán obavami. Ale ty jsi, Pane, důvěryhodný a je na tebe spolehnutí. Dej, ať i tvá církev je důvěryhodná a přesvědčivá svou vírou v tebe a svým spolehnutím na tvou milost. Dej, ať ve tvé církvi vítězí pokoj nad nervozitou, radost nad nerudností, pohoda nad ustaraností, naděje nad rezignací. Dej, ať spolehnutí na dobrou Boží vůli ovlivňuje naše myšlení i jednání. Dej, ať máme radost, když se modlíme, aby se děla Boží vůle. Amen.*